

Jaarverslag 2016

jan.	feb.	mrt.	apr.	mei	jun.	jul.	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.
------	------	------	------	-----	------	------	------	------	------	------	------

Algemeen

Heemkundekring "De Vierschaer", opgericht op 10 september 1982, opereert als een zelfstandige vereniging, is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Breda, en is aangesloten bij de Stichting Brabants Heem, waarbij 123 Brabantse heemkundekringen met meer dan 33.000 heemkundigen zijn aangesloten.

Statutaire doelstelling:

De vereniging heeft ten doel:

- De voormalige gemeente Wouw op elk gebied, dat onder het begrip heemkunde valt, te bestuderen en te onderzoeken;
- in brede kring belangstelling te wekken voor de eigen streek en bevolking;
- te ijveren voor het behoud van het eigen karakter en de schoonheid van dorp en omgeving en van cultuurhistorische en heemkundig waardevolle zaken.

Bestuur

Op 31 december 2016 had het bestuur de volgende samenstelling: voorzitter: André Dingemans, Herelsestraat 68, 4726 AG Heerle, secretaris: Toon Schijven, Van Goghlaan 7, 4703 JA Roosendaal, penningmeester: vacature en overige bestuursleden: Frans Schuurbijs, Roosendaalsestraat12, 4724 AC Wouw en Jules Hoendervangers, Herelsestraat 109, 4726 AC Heerle.
Het bestuur hield in 2016 negen vergaderingen.

Ledenvergadering

De algemene ledenvergadering werd gehouden op vrijdag 11 maart 2016.

Leden en begunstigers

Op 1 januari 2016 was het aantal leden en begunstigers 420; op 1 januari 2017 telden we 416 leden en begunstigers.

Vrijwilligers

Voor de vrijwilligers van de heemkundekring wordt jaarlijks een activiteit georganiseerd in de vorm van een barbecueavond. In 2016 vond die plaats op zaterdag 3 september op het landgoed Wouwse Plantage. Tijdens deze bijeenkomst werd Christ Boden uit Wouwse Plantage in het zonnetje gezet, omdat mede dankzij hem de vereniging welkom is op het landgoed Wouwse Plantage. Daar staan ook het Brandweermuseum en de houtzagerij. Directe aanleiding was eigenlijk het feit, dat Christ een week eerder 25 jaar in dienst was van de eigenaren van het landgoed. Hij gaf zelf een korte uiteenzetting van vier generaties Boden als boswachter in de uitvoerende taken van voorheen en het verschil met nu. Na het feestelijke woordje en de overhandiging van een mand met Wouwse producten hebben 48 aanwezigen weer genoten van heerlijke salades en vlees.

Werkgroepen

De werkgroep Bidprentjes

Annelies Cuperus heeft zich weer druk bezig gehouden met de collectie, die weer gegroeid is met 120 bidprentjes van Wouw en 561 van buiten Wouw, tot in totaal 40.365. Het verbaasde haar, dat er nog bleven binnenkomen, vooral van Wouw. Het lukte haar om nog steeds alles uit te zoeken en te verwerken, maar het insnijden van de prentjes in het rode dikke papier bleef precisiewerk.

De werkgroep BIR (Beheren, Inventariseren en Registeren)

De werkgroep bestaande uit Frans Schuurbiers en Jules Hoendervangers gebruiken nog steeds de kelder van de Lambertuskerk voor de opslag van heemkundige materialen. Voor de opslag van de tafels, boeken, cd's, elpees e.d. wordt de kleine ruimte naast de voordeur in "De Kapel" aan de Kloosterstraat gebruikt. De bananendozen staan hier negenhoog opgestapeld en de deur kan bijna niet meer open. Om te sorteren mogen René en Adriëne Hermans en Annelies Cuperus de grote ruimte gebruiken, mits deze niet in gebruik is.

De werkgroep Brandweermuseum

De werkgroep hield zich voornamelijk bezig met "De Stoffel", de Dodge van het Landgoed Wouwse Plantage. De watertanks werden schoongemaakt, hetgeen 6 volle emmers roest opleverden. De lekken werden gerepareerd en de binnenzijde werd van een dikke verflaag voorzien. De mangaten voor deze tanks werden aangepast, zodat ze nu kunnen ventileren. Aan de buitenzijde van het voertuig werden op meerdere plaatsen doorgeroest plaatwerk vervangen en de treeplanken gerepareerd. Alle aluminium delen werden gereinigd met fosforzuur. De spatborden en bumpers werden opnieuw zwart geverfd en uiteraard ook op vele plaatsen de oude verf hersteld en geverfd. De motor van de pomp werd gerepareerd en proef gedraaid. Om de startproblemen met de 6-Volt installatie te voorkomen, werd een 12-Volt startaccu gemonteerd.

Naast deze werkzaamheden werden ook regelmatig de voertuigen van Chris Boden aan reparaties onderworpen en de maai-inrichting hersteld, nadat deze in een sloot was terecht gekomen.

Op 6 april werd Motorspuit 86 van het Brandweermuseum teruggegeven aan landgoedeigenaar Eric Speeckaert in het bijzijn van de leden van de werkgroep. Deze motorspuit, gebouwd in 1920 door de firma Van der Ploeg motorspuit, werd volledig gerestaureerd door de Stichting Industrieel Erfgoed Suikerindustrie, de Stoomclub van de Suiker Unie.

De werkgroep distributie

De werkgroep distributie, bestaande uit Annelies Cuperus-Vissenberg, Adriëne Hermans-Dekkers, Piet Hoendervangers, Evi Jaspers, Arno Melis, Rien Reijnders, Frans Schuurbiers en René Hermans zorgde weer voor de verzending per post en de verspreiding in de kerkdorpen van de boekjes en de nieuwsbrieven. Deze laatste worden ook per mail verspreid aan 235 leden.

De werkgroep fotoarchief

Nog steeds worden voor deze werkgroep mensen gevraagd om de foto's toegankelijker te maken. De taak van die werkgroep wordt om de bestaande foto's zodanig te rubriceren en te beschrijven dat ze toegankelijk worden voor een groot publiek. Ook zullen de leden 'de boer op moeten' om mensen te benaderen om op die manier gegevens te verzamelen en foto's van groepen compleet te maken. In 2016 meldde zich niemand om dit werk aan te pakken. Alleen Adriëne Hermans maakte een begin met het uitzoeken van de enorme collectie.

De werkgroep genealogie

De werkgroep genealogie met Frank Schijven en René Hermans was weer wekelijks aan de slag om gegevens uit de burgerlijke stand van de vroegere gemeente Wouw en de doop-, trouw- en begraafboeken van de Lambertuskerk in de computer te zetten. Daarnaast worden gegevens gezocht en gekoppeld die op internet te vinden zijn. Hun gegevens zijn ook gekoppeld aan het bidprentjesbestand van de Vierschaer dat door Annelies Cuperus-Vissenberg actueel wordt gehouden. Het genealogisch bestand telt inmiddels meer dan 47.000 namen.

Iedereen die informatie uit dit bestand wil kan daarvoor terecht bij Frank of René. Dat kan ook tijdens de openingen van het Heemhuys in de Bergsestraat.

Vanuit dit bestand zette Frank Schijven het initiatief voort om de mensen die in 1900 geboren werden te beschrijven aan de hand van de geboorteaktes en de gezinnen waar ze uit voort kwamen en die ze later zelf stichtten. Deze artikelen worden steeds in De Vierschaer gepubliceerd en inmiddels is het karwei gevorderd tot en met mei 1900.

De werkgroep houtzagerij

De belangrijkste taak van deze werkgroep, bestaande uit Eduard Hof, Gerrit Hopmans, Cees Roelands en Wim Simons, blijft de instandhouding van de oude boomzaag uit 1895. Deze werd onlangs helemaal uit

elkaar gehaald, waarbij de houten klossen, de metalen glijders, de kogellagers en vetbussen werden vernieuwd. Ook werd de houtzagerij van nieuwe boeiboorden en dakpannen voorzien en in de verf gezet. De lintzaag van de houtbewerkingsafdeling van "Tituel" werd gerepareerd. Zowel bij de receptie van het 25-jarig dienstjubileum van boswachter Chris Boden, als bij de overdracht van de gereviseerde Van de Ploeg motorspuit was de werkgroep aanwezig.

De werkgroep redactie

De werkgroep, nog steeds bestaande uit Piet Hoendervangers, Huub Jonckheere, Kees Bovée en Pieter van Leijsen werd ondersteund door René Hermans en Frank Schijven voor advisering, het schrijven van teksten en correctie ervan en maakten met vier gewone nummers de 34e jaargang compleet.

Het eerste nummer bestond uit 98 pagina's. Pieter van Leijsen begon met een artikel: Wouw 200 jaar geleden. Daarin publiceerde hij de resultaten van het onderzoek naar de weg van Princenhage naar het Thoolse veer en met name het gedeelte tussen Bergen op Zoom en Roosendaal. Jan van Nassau uit Roosendaal publiceerde in de Roosendaalse Bode een artikel over de vroegere Heirweg met als titel: "Naor Wouw op in". We kregen toestemming om dit artikel te publiceren. Frank Schijven zette de serie over de mensen, die in 1900 geboren werden voort met de maand maart. René Hermans schreef een artikel met als titel: "Zes jaar cel voor het stelen van een hemd en een haargetouw". Dit artikel vertelde het verhaal over een militair, Dingenis Lindhout uit Nieuw-Vossemeer, die zich voor de militaire rechtbank moest verantwoorden voor voornoemde diefstal.

Het tweede nummer bestond uit 84 pagina's en had een gevarieerde inhoud. Het eerste artikel "Aarum en Tiekum" was van de hand van Karel Schrooyen. Deze paardenliefhebber beperkte zich niet tot de paardencommando's, maar dook wat dieper in het onderwerp met bijzondere foto's en afbeeldingen. Frank Schijven zette de serie over de mensen, die in 1900 geboren werden voort met de maand april. Henk Hellegers vervolgde zijn serie artikelen over Wouw in de Eerste Wereldoorlog met het zevende deel over de problemen met soldaten en gebruikte hiervoor potloodaantekeningen. Deze aantekeningen werden gevonden in het huis van Harrie Schalken en fotograaf Ben Steffen fotografeerde deze. Verder beschreef hij in het artikel "De gemeente Wouw in 2016" deze periode tijdens de Eerste Wereldoorlog. Tenslotte het jaarverslag 2015 samengesteld door Huub Jonckheere.

Het derde nummer was een nummer met 106 pagina's. René Hermans gaat in gesprek met 'dún eijerboer' Jan Boden met als bijlage een genealogisch fragment. Henk Hellegers vervolgde zijn serie over Wouw in de Eerste Wereldoorlog met het achtste deel over de nasleep met o.m. annexatie en de Spaanse griep en Kees Bovée vervolgde de serie met 'Nieuws uit het jaar 1966'. René Hermans memoreert het jaar 2015 aan de hand van artikelen, die hij zelf voor BN/De Stem schreef, met mooie foto's van Adriëne Hermans.

Het vierde nummer telde dik 107 pagina's. Henk Hellegers vervolgde zijn serie over Wouw in de Eerste Wereldoorlog met een negende artikel over de nasleep met een grote werkloosheid en met het artikel "Wouw in het nieuws in 1916".

Pieter van Leijsen schreef een artikel over de ruilverkaveling "Ouwervelden", die 50 jaar geleden plaatsvond. Frank Schijven vervolgde zijn serie over de mensen, die geboren werden in de maand mei.

De redactie is nog steeds op zoek naar een hoofdredacteur en versterking van het team schrijvers.

Overige activiteiten

Ansichtkaarten

De vereniging heeft nog steeds een grote collectie ansichtkaarten en foto's. Deze collectie wordt regelmatig geraadpleegd en afbeeldingen worden gebruikt in het tijdschrift of scans worden beschikbaar gesteld aan bezoekers.

Archief Heemkundekring 1982-2014

Het archief werd door ondertekening van de akte van schenking officieel overgedragen aan het gemeentearchief Roosendaal op de Markt, per 1 juli gewijzigd in het West-Brabants Archief.

Boekenmarkt

Dit jaar hadden we twee boekenmarkten. De eerste in Wouw op zondag 12 juni plaats tijdens de braderie. De boeken waren tevoren uitgezocht en in ongeveer 80 bananendozen opgeslagen. Op de ochtend zelf was een flinke ploeg vrijwilligers aanwezig om de boeken van de kapel naar het Heemhuys te vervoeren. Er werd flink verkocht, want aan het eind van de dag was er, na aftrek van wat kosten, een bedrag van € 480,40 over. En dankzij weer een ploeg vrijwilligers werden tafels en boeken terug naar de kapel getransporteerd. Op zondag 7 augustus stonden we met de boekenmarkt op de braderie in Wouwse Plantage. Ook daar hadden we flink wat belangstelling en deze dag leverde € 201,00 op.

De dorpswandelingen

In het afgelopen jaar werden er geen reguliere dorpswandelingen gehouden onder leiding van René Hermans. Wel ging hij twee maal met belangstellende groepen op stap. Daarbij werd niet alleen het Kasteelterrein aangedaan, maar ook de kerk en woningen en straten in het dorp.

Excursie

De jaarlijkse excursie die door Kees Bovée was uitgezet, ging dit jaar op zaterdag 24 september richting het Groene Hart in Zuid-Holland, namelijk Gouda en Oudewater. De eerste stop was in Gouda. Daar werd de Sint Janskerk bezocht, die met 3 sterren wordt gekwalificeerd en op gelijke hoogte staat als het Rijksmuseum in Amsterdam. Hierna werd richting het stadje Oudewater gereden, waar in restaurant "Abrona" werd genoten van een lunch. Daarna werd door twee groepen een bezoek gebracht aan de Heksenwaag en het Touwmuseum. De deelnemers kregen ook de gelegenheid om nog rond te wandelen in het stadje.

Expositie Heerle

Op dinsdag 23 februari was onze vereniging te gast bij de Zonnebloemafdeling Heerle-Moerstraten. De voorzitter had de nodige spullen, die te maken hadden met het werken op de boerderij uit de collectie van de vereniging en zijn eigen bezit meegenomen. René en Adriëne Hermans waren er met boekjes en de fotocollectie van de vereniging.

Externe activiteiten

Op woensdag 13 april woonde André Dingemans de voorjaarsvergadering bij van de regio West van de Stichting Brabants Heem in Zevenbergen.

Op donderdag 28 april werd door Toon Schijven de bijeenkomst bijgewoond met de heemkundekringen Roosendaal, Nispen en Wouw om te praten over samenwerking. Op vrijdag 27 mei werd de tweede bijeenkomst bezocht door André Dingemans en Toon Schijven.

Op zaterdag 17 september was de vereniging aanwezig op de startmanifestatie voor het behoud van het "Icoon van Wouw" met ansichtkaarten van de Lambertuskerk en omgeving.

Geraniummarkt

Op 1 mei waren we met een kraam op de geraniummarkt. Ondanks het fraaie weer kwamen we niet uit de kosten en leverde deze dag een verlies op. Het advies is dan ook om niet meer op de geraniummarkt te gaan staan. Dit is een punt om voor te leggen op de jaarvergadering.

Het Heemhuys in de Bergsestraat

Adriëne en René Hermans waren het hele jaar actief in het nieuwe onderkomen aan de Bergsestraat. Daar werden in de loop van het jaar 134 bezoekers ontvangen. Die kwamen met zeer gevarieerde vragen. Zo waren er mensen die met genealogie bezig waren, werd er gevraagd naar foto's en boeken en werd hulp gevraagd in verband met archiefonderzoek.

De films van Jan van Bree werden regelmatig gedraaid. Karel Schrooyen en Kees Bovée zorgden voor een wisselende expositie in het Heemhuys. Zo kwamen er oude slagersspullen, een tentoonstelling van puddingvormen en een tentoonstelling van kinderspeelgoed van de zus van Karel.

Iedere maand lag er een ander voorwerp op de kubus in de etalage. Uit de goede inzenders werd een naam getrokken en die kreeg een prijsje in de vorm van een boek en kwartet. Er werd veel gebruik van gemaakt.

In 2016 was het Heemhuys twee keer per maand open op dinsdagmiddag van 14.00 tot 16.00 uur en op dinsdagavond van 18.30 tot 20.30 uur.

Kerst rondom Wouw

Deze activiteit werd mede mogelijk gemaakt door de vermelding van alle sponsors met logo op de website van de vereniging gedurende de Kerstperiode. Daarnaast had onze secretaris Toon Schijven een eigen website "Wouw rondom Kerst" ontworpen, waarop alle logo's gedurende het hele jaar 2016 te zien waren. Ook werden alle sponsors nog eens vermeld in de Nieuwsbrief van maart 2016. De bedoeling was dat deze activiteit eind 2016 afgestoten zou worden, omdat dit niet tot de corebusiness van de heemkundekring hoort. Er werden de nodige vergaderingen gehouden met de deelnemende instanties en organisaties. Er werd dit jaar geen kerststallenroute gehouden, wel was er een kerstmarkt in de Lambertuskerk, waar onze kring niet bij aanwezig was.

De kerststal werd dit jaar niet in de molen opgesteld, maar bleef in de opslag van een boerderij in de Bergsestraat.

Voorzitter André Dingemans was nog wel actief bij de werkgroep Kerst rondom Wouw.

Het landgoed Wouwse Plantage

Op zaterdag 24 september werden door Piet Meul, Toon Schijven en André Dingemans rondleidingen gehouden voor 150 donateurs van de Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied (SBNL) op verzoek van Jonkheer E. Speeckaert.

De rondleidingen op het landgoed Wouwse Plantage werden ook dit jaar weer door de heer Piet Meul verzorgd. De rondleidingen gingen onder andere langs het witte kasteeltje, het jachthuis, de houtzagerij (met demonstratie) en het brandweermuseum. In totaal werden er voor de V.V.V. 105 belangstellenden rondgeleid. Voor de "vrije" rondleidingen op de twee laatste woensdagen van juli en de twee eerste woensdagen in augustus kwamen in totaal 87 belangstellenden opdagen.

Lezingen

Op zondag 28 februari verzorgde Ad Rooms een lezing over grote gezinnen XXL voor een volle zaal van café "In den Veehandel".

Op zondag 13 november hield Jos Vermunt een lezing over de Cisterciënzers in Wouw met als titel "Schiere monniken en grijze vrouwen". Jammer, dat hij niet dieper op de Wouwse zaken inging, maar een meer algemeen verhaal hield.

Nieuwsbrief

René Hermans slaagde er weer in om dit jaar de nieuwsbrief vier maal te laten verschijnen. Deze nieuwsbrieven kregen steeds meer kleur door de foto's bij de artikelen o.a. van Adriëne Hermans.

De regionale heemquiz

Het team van onze vereniging ging na de 28ste editie van de regionale heemquiz in West-Brabant in Hoeven met een kater naar huis. Ondanks het feit, dat ze de eerste plaats behaalden na de theorie- en doevragen, werden ze uiteindelijk als tiende geklasseerd. Voorzitter Jos Vermunt van de vereniging 'Honderd Hoeven' uit Hoeven vertelde, dat ze dit jaar een systeem hadden bedacht om andere kringen ook eens de organisatie van het evenement te gunnen, vandaar dat elk team een Sinterklaas in kon zetten voor een vereniging die dan 1 pluspunt kreeg en een Zwarte Piet voor een vereniging die dan een minpunt kreeg. Daarna gaf hij aan welke ploegen in de loop van dertig jaar gewonnen hadden. De Vierschaer bleek tien keer voor winst te zijn gegaan. Hierna werden de Sint- en Pietpapieren uitgedeeld en werden de vragen aangeboden. De categorieën waren dit jaar families en hun fabrieken, vestingen, jeugdboeken, infrastructuur, kloosterordes, bomen, oude voorwerpen, bouwkunde, West-Brabantse geschiedenis en woorden zoeken middels de paardensprong. De doe-vragen bestonden uit het benoemen van stukken varkensvlees, de stationsnamen tussen Turnhout en Rilland-Bath aangeven, watertorens van een plaatsnaam voorzien en bandjes uit de jaren zeventig van de juiste naam voorzien.

In de pauze kregen de deelnemers de opdracht om zoveel mogelijk manieren te zoeken om dieren te doden. Dat onderdeel telde niet mee, maar voor de origineelste manier was een prijsje beschikbaar. Dat ging naar de ploeg uit Prinsenbeek die op het idee gekomen was dat een dier zich ook kon 'doodvervelen'. De droge worst ging naar deze ploeg en werd met smaak opgegeten.

Aan het eind van de quiz werd de uitslag bekend gemaakt en bleek de ploeg uit Wouw 79 punten behaald te hebben voor De Heerlijkheid Nispen en Jan uten Houten uit Etten-Leur, die elk 78 punten hadden. De kater voor Wouw kwam toen de Sinterklazen en Zwarte Pieten werden verwerkt.

Jan uten Houten kreeg een Sinterklaas en kwam daardoor op 79 punten, Nispen kreeg een Zwarte Piet en behaalde nu 77 punten en de Wouwse ploeg kreeg 12 Zwarte Pieten en zakte daardoor met 67 punten naar de tiende plaats. Onnodig om daarna het commentaar van de Wouwse ploeg te vragen. De reactie van de andere ploegen die deelnamen waren onverdeeld negatief, want in de ogen van de meeste deelnemers had dit niets meer met quizen te maken. Voor Frank Schijven, Ton de Bruijn, Dianne Melis, Adriëne Hermans, Camiel Bastiaanse, Karel Schrooyen, Willem-Jan Joachems en René Hermans zat er niets anders op dan met een kater naar Wouw terug te rijden.

Sponsoring

De sponsor van het verslagjaar was voor alle vier nummers wederom Coppens Uitvaartzorg.

Ook werden de leden opgeroepen om in de periode van 6 tot en met 18 april hun stem in de Raboclubkascampagne uit te brengen op onze vereniging. Dit heeft een bedrag van € 348,30 opgebracht.

De Vierschaertrofee

De strijd om de "Vierschaertrofee", gehouden tijdens de algemene ledenvergadering van 11 maart 2016 werd dit jaar gewonnen door Camiel Bastiaanse en werd samengesteld door René Hermans.